

60. Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Στην αναζήτηση της αλήθειας προκύπτει μία άλλη μεγάλη ανάγκη: Να είμαστε σε θέση να προβαίνουμε στη **συμπύκνωση** των πληροφοριών και νοημάτων, χωρίς να αλλοιωθεί το ουσιαστικό νόημα. Η **αρετή της απλότητας!** Προσοχή! **όχι της απλοϊκότητας!** Συνήθως η απλοποίηση αφήνουν πράγματα έξω είτε από αδεξιότητα είτε από σκοπιμότητα, τα οποία είναι ουσιαστικά,. Από εδώ προκύπτει και η μεγάλη ποικιλία πολλών **«ορθών» απόψεων!** Από εδώ φαίνεται προέκυψε η ανάγκη να υπάρξει η «διαρχία» του Ορθού Λόγου. Ο αντικειμενικός **Θεϊκός** Ορθός Λόγος και ο **ανθρώπινος** ορθός Λόγος. Ο πρώτος είναι αιώνιος, σταθερός και αμετάβλητος. Είναι απόλυτος, τέλειος δίκαιος και αδέκαστος. Προς αυτόν τον Λόγο προσβλέπει ο άνθρωπος με τη νόησή του, αλλά φαίνεται ότι η προσπάθεια, όπως άλλωστε και πάρα πολλές άλλες προσπάθειές του είναι απλά **διακαής πόθος**. Όπως το απόλυτο κάλλος και το αγαθό. **Ο άνθρωπος είναι πεπερασμένο ον και δεν μπορεί να φτάσει στο άπειρο ποτέ. Μόνον μία τάση προς το τέλειο μπορεί να καλλιεργήσει!**

Εκτός από τον δυσπρόσιτο στον άνθρωπο Θεϊκό Ορθό Λόγο, απομένει ο άλλος λόγος ο ανθρώπινος, αλλά και εκείνος είναι **ελλιπής**. Είναι **θρυμματισμένος**, είναι εν πολλοίς **υποκειμενικός**. Με την πρόοδο μάλιστα γίνεται πιο ασαφής, γιατί απλούστατα προστίθενται καθημερινά πιο πολλές πληροφορίες, από τις οποίες προκύπτουν πιο πολλές γνώσεις, αλλά και πιο πολλές επιθυμίες και πιο πολλές απόψεις. Έτσι από τον **ορθολογισμό** (ορθή χρήση του λόγου) πολύ εύκολα φθάνουμε στον **ανορθολογισμό**. Τα **όρια είναι δυστυχώς συγκεχυμένα**, γιατί τις πιο πολλές μπορεί να είναι καλόβουλα συγκεχυμένα, χωρίς να αποκλείεται, όμως, και η κακόβουλη προβολή!

Ο άνθρωπος με το **πνεύμα του και την υψηλή νοημοσύνη** του και την ανάπτυξη της δυστυχώς **απομακρύνεται σοβαρά από τη «φυσική» και ειλικρινή κατάσταση**. Η εφευρετικότητα, οι επινοήσεις του και τα σπουδαία φυσικά του προσόντα τον φέρνουν σε επίπεδα μακριά από την αρχική του φύση. Ενώ δεν έχει τα προσόντα που έχουν άλλα όντα της φύσεως κατόρθωσε να τα υποτάξει, γιατί έχει τον λόγο, που δεν έχουν εκείνα. Δεν τρέχει, όπως το ελάφι, αλλά έφτιαξε το αυτοκίνητο και τρέχει περισσότερο από ότι το ελάφι. Δεν έχει φτερά να πετάξει στους ουρανούς εντούτοις έφτιαξε το αεροπλάνο και κατέκτησε τους ουρανούς. Δεν έχει το μάτι του αετού να βλέπει μακριά, ειδικά με τα τηλεσκόπια «βλέπει» χιλιάδες έτη φωτός μακριά. **Ατέλειωτα είναι τα επιτεύγματα του ανθρώπινου μυαλού.**

Αλλά υπάρχουν και οι δυσμενείς συνέπειες! Χρησιμοποιεί το μυαλό του και για τις «ζαβολιές» του. **Είναι αχόρταγος**. Θέλει τα πάντα. Θέλει να γίνει αυτό που δεν είναι και είναι μόνον ο Δημιουργός του. Να γίνει **αθάνατος!** Εν πολλοίς το αντιλαμβάνεται ότι δεν πρόκειται να το κατορθώσει στην ουσία ποτέ, παρά ταύτα θέλει τα πάντα να γίνουν, όπως εκείνος το θέλει στη σύντομη ζωή του. «Βιάζει» τη φύση του, αλλάζει σκοπούς και βάζει τα χαρακτηριστικά που τον ευνοούν. Όλα αυτά τα απέδωσε στην πιο ενεργή και παραγωγική διαδικασία που την ονόμασε **«Τέχνη»**. Τέχνη σημαίνει τίκτω κάτι που δεν υπάρχει. Από τη μια πλευρά, τη θετική, είναι η τέχνη **ευλογία**, αλλά από την άλλη είναι η τέχνη **κατάρρα**. **Πάνε, όμως, δυστυχώς, μαζί!** Προστίθεται κάθε φορά κάτι που δεν είναι φυσιολογικό. Στην πληροφορία και τη γνώση προστέθηκε το **εμπορικό κέρδος** και έγιναν: η αγωγή έγινε παραγωγή. Η πληροφορία έγινε παραπληροφόρηση και η παιδεία παραπαιδεία, όπως και η μόρφωση παραμόρφωση. Συχνά, **ό,τι σερβίρεται πρέπει να είναι εμπορεύσιμο όχι αληθές, αρκεί να εντυπωσιάζει!**

Η **προσέγγιση της αλήθειας**, μέσα σε ένα περιβάλλον με άπειρες πληροφορίες, μηνύματα, γεγονότα και ποικίλες δράσεις και επιδράσεις, που προκαλούν ένα

πραγματικό χάος, είναι δυσχερέστατη, εάν όχι **ανέφικτη**, για ένα μεμονωμένο άτομο. Ζούμε στην εποχή των **πληροφοριών**. Το άτομο είναι εκτεθειμένο σε ένα βομβαρδισμό άπειρων άμεσων πληροφοριών. Οι εξειδικεύσεις καθιστούν ασύλληπτες τις λεπτομέρειες και των πιο απλών θεμάτων και αντικειμένων, αλλά συνήθως αγνοούν το όλον, όπως και τις αλληλοεπιδράσεις των μερών. Και ο άνθρωπος καλείται μέσα σε αυτό το χαοτικό περιβάλλον να βρει μια πειστική απάντηση. **Μια πραγματική «αλήθεια»!**

Ο κόσμος μας είναι, όπως τον κατανοούμε εμείς οι άνθρωποι. Εξαρτάται από τον **πλούτο και τη ζωτικότητα** του μυαλού μας. Βλέπουμε αυτό που έχουμε την ικανότητα ή **θέλουμε**, να δούμε. Η **αντίληψη του κόσμου δεν ταυτίζεται, πάντοτε, με τον βαθμό ευφυΐας του ατόμου**. Είναι η ανάπτυξη της **κριτικής του δύναμης** και της κατάλληλης χρήσης του Λόγου σε συνδυασμό με το σύνολο της **πνευματικών ικανοτήτων**, που είναι θέμα ανάπτυξης μέσω της **συνεχούς εξάσκησης**. Το χρυσό κλειδί για μάθηση είναι το **ενδιαφέρον** και αυτό στηρίζεται κατά βάση στην **ορθολογική σπουδαιότητα που δίνουμε στις αξίες μόρφωσης της ατομικής μας προσωπικότητας**.

Η **ολβιότητα αναδύεται, όταν οι αξίες και οι αρετές προλαμβάνουν τις ανάγκες και όχι οι ανάγκες να μας οδηγούν στις αξίες**. Αλλοίμονο, όμως, μόνος του ο καθένας μας και χωρίς τη βοήθεια των λοιπών συνανθρώπων του είναι αδύνατο να δώσει ικανοποιητικές απαντήσεις. Παρά ταύτα, όμως, είναι υποχρεωμένος να αναπτύξει και τη δική του **κριτική δυνατότητα του νου**, ώστε να αντιλαμβάνεται τουλάχιστον σε παραδεχτό βαθμό τους πιο ειδικευμένους. Η **ορθή κρίση απαιτεί καλλιέργεια ολιστική και διαρκή** γι' αυτό συνιστά **αρετή**. Ονομάζεται **τακτ(αρετή) της κρίσης**, καθόσον συνιστά **άγγιγμα της απόλυτης αλήθειας** και όχι κατοχή, που είναι πάντα **ανέφικτη**. **Ως αρετή συνιστά κορυφή που δύσκολα φθάνεται, γι' αυτό βρίσκεται τα όρια του ταλέντου και της τέχνης**. **Βελτιώνεται πάντα με την προσπάθεια και την απόκτηση εμπειριών**.

Απαιτεί **συνεχή εξάσκηση**, και μάλιστα με διαρκείς αναθεωρήσεις απόψεων και **αμφισβητήσεων**. Το θέμα της γνώσης δεν είναι ένα εργαλείο έτοιμο για χρήση. Η **γνώση της γνώσης** είναι βασικότερη ανθρώπινη ανάγκη και αρετή, γιατί καιροφυλαχτούν ροπές προς την πλάνη και το ψέμα. **Πολλές φορές οι άνθρωποι δεν καταλαβαίνουμε ότι δεν καταλαβαίνουμε!** Από τη φύση τους τα όργανα συλλογής πληροφοριών συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον στις **αρνητικές πλευρές** των αντικειμένων, ήτοι στο ψεύδος, στην ασχήμια και το κακό. Αυτά εντυπωσιάζουν περισσότερο. **Γι' αυτό προκαλείται πιο εύκολα η εσφαλμένη εντύπωση**.

Πολλές φορές θεωρούμε ότι ενεργοποιούμαστε ορθά, αλλά η **αλήθεια** λόγω πολυεπιπεδότητας έχει μεταφερθεί σε άλλο διαφορετικό επίπεδο αναφοράς και η σκέψη μας παραμένει **κλειδωμένη στην πεποίθηση λανθασμένης εκτίμησης**. Η ατομική και συλλογική παιδευτική προσπάθεια προσέγγισης των αληθών στοιχείων ευρύτερων διαστάσεων και η σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου θεώρηση μας προφυλάσσει σημαντικά από την περίπτωση εσφαλμένων εκτιμήσεων και πλάνης. Προσέτι, η αντίληψή μας για την πραγματικότητα επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό και από το ατομικό αλλά και το κοινωνικό **ασυνείδητο**.

Το μεγάλο ερωτηματικό είναι: **αφού τα πάντα, σχεδόν, για την παιδεία και αγωγή έχουν ειπωθεί, τότε, γιατί η εποχή μας χαρακτηρίζεται για το μεγάλο έλλειμμά της!** Εμείς οι μεγάλοι, που διαπαιδαγωγούμε τους νεότερους, έχουμε ελλιπή αγωγή, παρά το ότι τη θεωρούμε ως δεδομένη. Η **αληθινή παιδεία είναι παιδεμός**. Είναι **άλγημα**. Την είχαν διατυπώσει μέσα στις μεγάλες αλήθειες του μύθου πάλι οι αρχαίοι Έλληνες. Το δίλημμα του Ηρακλή προφανές: Να επιλέξει τον εύκολο δρόμο της κακίας ή τον **δύσκολο της αρετής**. Ο Ηρακλής που συμβολίζει τον άνθρωπο Έλληνα

και αγωνιστή της εποχής του έκανε την επιλογή του. **Διάλεξε το δύσκολο δρόμο. Το άλγλημα και το άθλημα. Όχι τον εύκολο τον κατήφορο.**

Οι πολλοί, όμως, μες στους οποίους συμπεριλαμβανόμαστε και εμείς, βρήκαμε μεγάλη άνεση στα εύκολα. Και μείναμε εκεί! Ξεχάσαμε ότι η ζωή έχει και τη δύσκολη πλευρά της. Εκεί είναι και τα μεγάλα ραπίσματά της. Για την αντιμετώπιση της δύσκολης πλευράς, μόνον, η **σωστή δόμηση παρέχει εγγυήσεις. Η όλη δόμηση του ατόμου συνιστά την ύψιστη τέχνη της Ζωής. Είναι μια συνεχής δια βίου συγκρότηση και προσαρμογή. Ποτέ δεν περατώνεται παρά μόνον με το πέρας του βίου.**

Ουσιαστικά είναι η ίδια μας η Ζωή.

Δημήτρης Κ. Μπάκας
10 Μαρ. 2022